

DOORZETTEN MET AGNES VAN ASSISI

Op 19 november staat op de (franciscaanse) heiligenkalender Agnes van Assisi. Wat kunnen we leren van de eerste vrouw die zich bij Clara aansloot?

Omstreeks 1196 werd ze in Assisi als Catharina geboren in het gezin van Favarone en Hortulana d'Offredutio. Zij hadden al een dochter genaamd Clara. Als peuter ontvluchtte Catharina met haar familie Assisi naar Perugia, zodra de burgers (onder wie Franciscus!) de dwangburcht – de Rocca Maggiore – bestormden. Pas zeven jaar later keerden ze terug.

Het meeste wat we van Catharina's jeugd weten stamt uit Clara's heiligenleven (vita). In een vita moet een heilige er zo mooi mogelijk uitkomen, door deze af te zetten tegen anderen; in Clara's geval tegen Agnes. Clara was in haar jeugd bezig met liefdadigheid. Catharina niet, zij had oog voor mooie kleding, juwelen... In Agnes' vita (helaas niet in het Nederlands) gebeurt het omgekeerde: Catharina moedigde haar zus juist aan samen aan liefdadigheid te doen. De waarheid ligt er ergens tussenin, denk ik...

Als 14-jarige hoorde Catharina met haar moeder en zus een preek van Franciscus. Een jaar later waagde Clara haar vlucht uit het ouderlijk huis. Ondanks de extreme woede van familiehoofd oom Monaldo, volgde de moedige, nog minderjarige Catharina gauw. De poging van haar familie om haar terug te halen mislukte: ze sloegen en schopten haar half dood en trokken haar haren uit haar hoofd. Ze werd wonderbaarlijk zo zwaar, dat ze haar niet mee konden krijgen. De mishandeling leek haar niet te deren. Toch kreeg ze van Francis-

cus en Clara de naam Agnes, naar de martelares Agnes van Rome. De zussen creëerden daarna samen het leven in San Damiano.

Na 10 jaar kreeg Agnes van Franciscus de opdracht abdis te worden van een Florentijns klooster dat zich naar het voorbeeld van San Damiano wilde hervormen. Ze schreef Clara dat ze veel huilde omdat ze haar zo mistte, maar ook dat de zusters haar leiding geaccepteerd hadden. Vanuit daar stichtte ze kloosters in Milaan, Padua, Venetië, Castiglion Fiorentino, Mantua en Arcevia. Daar 'informeerde' zij slechts, zoals de zusters het helpen hervormen of opstarten noemden. Ze bleef abdis van Florence.

Pas in 1253 keerde Agnes (57) naar San Damiano terug, vermoedelijk vanwege Clara's aanstaande dood. Daar vond een wonder plaats dat bepaalt hoe Agnes wordt afgebeeld. Op een nacht zag Clara dat Agnes zich afzonderde om te bidden. Zij begon te zweven en werd tot driemaal toe gekroond. De volgende dag vertelde

Agnes: “Ten eerste dacht ik, toen ik toegewijd de vriendelijkheid en het geduld van God overwoog, over hoe veel en hoe vaak Hij dagelijks door zondaars beledigd wordt, voelde ik pijn en intens mededogen. Ten tweede dacht ik aan de onuitsprekelijke liefde die Hij heeft voor de zondaars, en hoe, om hen te redden, Hij het bitterste lijden en de dood doorstaan heeft. Ten derde dacht ik aan de zielen die zich op de reinigingsplaats bevinden, en aan hun kwellingen, en hoe ze zichzelf op geen enkele manier kunnen helpen.” Zie je dus een afbeelding van een claris met drie kronen, dan weet je zeker dat het Agnes is.

Naar Clara's voorspelling stierf Agnes slechts drie maanden na haar. Agnes ligt in de zijkapel 'Capella di Sant' Agnese' van de Santa Chiara 'begraven'. Rond haar graf gebeurden al gauw wonderen, maar pas 1753 stond paus Benedictus XIV de franciscaanse familie toe haar feest te vieren.

Van Agnes kunnen we dus leren doorzetten! Ze wist dat zich aansluiten bij haar zus niet geaccepteerd zou worden door de familie, ze wist dat ze haar zus na haar verhuizing naar Florence zou missen, ze wist (met haar zus) dat het verkrijgen van goedkeuring voor hun leefregel moeilijk zou worden. En toch zette ze telkens door. Ze hield daarbij Jezus' lijden voor ogen. Dat was groter en zwaarder dan het hare. Zo raapte ze zichzelf telkens bij elkaar en zette door. Nu wij...

Hans-Peter Bartels ofm

PS: Mijn onderzoek naar Agnes mocht ik doen in het kader van de cursus 'Franciscaans leraarschap' (2018-2020) onder begeleiding van de mij zeer dierbare zr. Angela Holleboom. Om juist in de dagen na haar overlijden aan dit Doortocht-artikel te mogen werken is bijzonder. Daarom draag ik dit artikel graag aan haar op. Bedankt, zr. Angela. Rust in vrede.

